

Найчастіше порушення фертильності виникали внаслідок морфологічних уражень матки – 42,1 %.

Таблиця 1– **Поширеність гінекологічної патології у сук та методи діагностики**, n=315

Гінекологічна патологія	Кільк. п/%	Спеціальні методи діагностики							
		ЗД	вагін. цитол	горм. досл.	гістероскопія	лапароскопія	гістол	мікроб	нші
Анестрія	10/3,2		+	+					
Розщеп. тічка	5/1,6		+	+					
Ановуляція	14/4,4		+	+					
Гермафродит.	1/0,3			+		+			
Кісти яєчників	23/7,3		+	+		+			
Вагін. кровотеч	9/2,8		+	+					
Несправ.вагітн.	38/12,1					+		+	
Гіпотиреоїдизм	2/0,6			+					
Пухлини матки яєчників,піхви, вульви, мол. з.	49/15,6						+	+	
Кістозна гіперплазія ендометрію	28/8,9					+		+	
Ендометрит	42/13,5					+			+
Піометра	62/19,7					+			+
Вагініт	16/5,1								+
Інша	16/5,1								

Також спостерігалася досить високий рівень виникнення пухлин у статевих органах та молочної залози. Найчастіше у сук діагностували піометру (19,7 %), хронічний ендометрит (13,5 %) та несправжня вагітність (12,1 %). Основним методом діагностики за порушення фертильності у сук було ультразвукове сканування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Aspinall V. Reproductive physiology of the bitch. *Veterinary Nursing Journal*. 2011. Vol. 26. P. 153–157.
2. Голумбійовська Т.В., Стефанік В.Ю. Порушення відтворної функції у сук та методи діагностики. *Наук. Вісник ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького*. 2018. Т. 20. № 3. С. 385–395. DOI: 1015421/nvlvet8376.
3. Jacque R. *Clinical Endocrinology of Companion Animals*. Wiley-Blackwell, 2013. 538 p.
4. Kustritz Root M.V., Blackwell W. *Clinical Canine and Feline Reproduction: Evidence – Based Answers*. 2011. 332 p.
5. Березовський А., Харенко М., Хомин С. *Фізіологія і патологія розмноження дрібних тварин*. В-во: Полісся, 2017. 392 с.

УДК: 619:618.4.-002:636.2

ЗАДОРОЖНИЙ І.П., магістрант
 Науковий керівник – **ВЛАСЕНКО С.А.**, доктор вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет
 dep.reproduction@btsau.edu.ua

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ЙОДОЗОЛУ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ КОРІВ З ПІСЛЯРОДОВИМ МЕТРИТОМ

При застосуванні йодозолу виділення ексудату з ураженої матки припинялося на $8,4 \pm 1,1$ добу, відновлення ригідності і розмірів матки спостерігалася на $21,7 \pm 2,6$ добу. За використання метрикуру зазначені показники досягли $7,6 \pm 0,9$ та $24,3 \pm 1,9$ доби, відповідно. Однак, термін прояву першої стадії збудження у корів, яких лікували йодозолом був на 14,1 добу меншим ніж при застосуванні метрикура. Заплідненість після

першого осіменіння була майже однаковою – 56,2 % і 57,1 %, відповідно. Щодо кількості корів, які не одужали впродовж більше 30-тиденного терміну, то їх було на 2,7 % більше у другій дослідній групі.

Ключові слова: корови, післяродовий метрит, йодозол, метрикур.

Найпоширенішими акушерськими хворобами, що виникають у корів у післяродовому періоді, є субінволюція матки і післяродовий метрит [1, 2]. Метрит – це запалення матки, а його розвиток у післяродовому періоді зумовлюється інфікуванням матки умовно патогенними й патогенними мікроорганізмами при травмуванні родових шляхів та на тлі імунодефіцитного стану організму корів [3, 4]. Сприятливими факторами для його виникнення вважаються гіподинамія, гестоз, затримання посліду, метаболічні розлади, висока продуктивність, неповноцінна годівля і незадовільні умови утримання, скорочення сухостійного періоду, мастит, гнійно-некротичні ураження кінцівок, патологія внутрішніх хвороб та інше [5, 6]. Запалення матки зумовлює не лише локальні морфологічні порушення, а й мають негативний системний вплив на увесь організм. Тому ефективно лікування хворих корів з післяродовим метритом повинне мати комплексний характер і включати як етіотропну, так і симптоматичну, патогенетичну та реабілітаційну терапію. У вітчизняній практичній ветеринарній медицині основним методом лікування корів із запаленням матки вважається антибіотикотерапія. Але у сучасних умовах біобезпеки та безпечності продуктів тваринного походження широке використання антибіотиків стає гострою проблемою для виробників молока і потребує розробки нових методів лікування із застосуванням більш екологічно толерантних препаратів [7, 8]. Такою альтернативою є йодумісні сполуки. Йод – мікроелемент з вираженими універсальними бактерицидними, віруліцидними та фунгіцидними властивостями. Він проявляє високу біологічну активність і різнобічну фармакологічну дію. За тривалого та системного застосування таких препаратів не розвивається стійкість мікроорганізмів до них [9–11]. Крім того, препарати Йоду абсолютно безпечні для організму корів, не виділяються з молоком, тому його можна використовувати для харчових цілей. Молоко, що продукується у здорових чвертях вимені, залишається високої якості навіть під час лікування [12].

Метою наших досліджень було визначити порівняльну ефективність застосування йодумісного препарату «Йодозол» для лікування корів з післяродовим гнійним метритом.

Дослідження проводили на коровах української молочної чорно-рябої породи з післяродовим метритом, що належали агрофірмі «Базис» Уманського району Черкаської області. Було сформовано дві дослідні групи хворих тварин, яким застосовували внутрішньоматково йодозол та метрикур, відповідно. Отримані результати наведені у табл. 1.

Таблиця 1 – Порівняльна ефективність лікування корів з післяродовим гнійним метритом

Група корів, n Застосування препаратів	Ефективність лікування				Не одужали впродовж більше 30ти діб, %
	Припинення виділення ексудату, діб	відновлення морф.-функц. стану матки, діб	прояв стадії збудження, діб	заплідн. %	
Перша дослідна, n=16. Йодозол, внутрішньоматково тричі з інтервалом 2 доби. Діючі речовини: йод та калію йодид	8,4±1,1	21,7±2,6	64,3±11,5	56,2 (9 гол)	18,7 (3 гол)

Друга дослідна, n=14. Метрикур, внутрішньоматково, двічі з інтервалом 7 діб. Діюча речовина: цефепим бензатин	7,6±0,9	24,3±1,9	78,4±9,6	57,1 (8 гол)	21,4 (3 гол)
--	---------	----------	----------	-----------------	-----------------

Як видно з даних табл. 1, між показниками ефективності лікування корів в обох дослідних групах не мали достовірної різниці. При застосуванні йодозолу виділення ексудату з ураженої матки припинялося на 8,4±1,1 добу, відновлення ригідності і розмірів матки спостерігалось на 21,7±2,6 добу. За використання метрикуру зазначені показники досягали 7,6±0,9 та 24,3±1,9 доби, відповідно. Однак, термін прояву першої стадії збудження у корів, яких лікували йодозолом був на 14,1 добу меншим ніж при застосуванні метрикура. Заплідненість після першого осіменіння була майже однаковою – 56,2 % і 57,1 %, відповідно. Щодо кількості корів, які не одужали впродовж більше 30-тиденного терміну, то їх було на 2,7 % більше у другій дослідній групі.

Таким чином, враховуючи більшу ефективність лікування корів з післяродовим метритом за кількістю корів, які одужали та більш коротшим терміном відновлення статевої циклічності, можна зробити висновок про доцільність застосування йодизолу та розглядати цей препарат, як повноцінну альтернативу антимікробному препарату метрикуру

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Стефанік В.Ю. Обґрунтування етіології, патогенезу акушерської патології та патогенетичної терапії у системі профілактики неплідності худоби в окремих геохімічних зонах західного регіону України: дис. ... доктора вет. наук: 16.00.07. Львів, 2010. 271 с.
2. Metritis in dairy cows: Risk factors and reproductive performance / Giuliadori M.J. et al. *Journal of dairy science*. 2013. Vol. 96. P. 3621–3631.
3. Sheldon I.M., Owens S.E. Postpartum uterine infection and endometritis in dairy cattle. *Animal Reproduction*. 2018. Vol. 14. 3. P. 622–629.
4. Cytological endometritis in dairy cows: diagnostic threshold, risk factors, and impact on reproductive performance / S.C. Lee et al. *Journal of veterinary science*. 2018. Vol. 19. P. 301–308.
5. Gross J., Dorland H., Bruckmaier R., Schwarz F. Performance and metabolic profile of dairy cows during a lactational and deliberately induced negative energy balance by feed restriction with subsequent realimentation. *J. Dairy Sci*. 2011. Vol. 94. P. 1820–1830.
6. Власенко С.А., Рубленко М.В., Харуга Г.Г. Система лікувальних та профілактичних заходів при акушерських та ортопедичних хворобах у високопродуктивних корів: методичні рекомендації. Біла Церква, 2017. 25 с.
7. European committee on antimicrobial susceptibility testing antimicrobial susceptibility testing. EUCAST disk diffusion method. Version 5.0. January 2015. Available online at: www.eucast.org.
8. Ляшенко М.В. Інноваційний підхід до реалізації стратегії екологічно безпечного розвитку тваринництва (міжнародний аспект). *Агросвіт*. 2019. Вип. 15. С. 45–50.
9. Hoekstra M.J., Westgate S.J., Mueller S. Povidone-iodine ointment demonstrates in vitro efficacy against biofilm formation. *International wound journal*. Vol. 14. P. 172–179.
10. Lotfipour F., Valizadeh H., Shademan S., Monajjemzadeh F. Optimizing the antiseptic protocol: Effectiveness of 3 povidone-iodine 1,0 % applications versus a single application of povidone-iodine 5,0 %. *Journal of Cataract & Refractive Surgery*. 2017. Vol. 43. P. 400–404.
11. Goswami K., Austin M.S. Intraoperative povidone-iodine irrigation for infection prevention. *Arthroplasty Today*. 2019. Vol. 5. P. 306–308.
12. Böhm F., Klocke D., Paduch Jan-Hendrik. Pilot study on the influence of premilking iodine-based teat disinfection on milk iodine content. *Milk Science International-Milchwissenschaft*. 2017. Vol. 70. P. 2–5.